

Hungary ban bỏ tình trạng khốn khổ do bùn đỏ độc hại

Tác Giả: Tráng Nghĩa / Hoàng Nguyễn, Budapest
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 08:57

Chính quyền Hungary hôm qua (05/10/2010), đã ban bỏ tình trạng khốn khổ ba triệu người dân Tây nước này,

đang bị mất thác bùn đỏ độc hại bao phủ.

Một thành viên Greenpeace lấy mẫu từ bùn đỏ để xét nghiệm ngày 5/10/10. Tráng Nghĩa

Số công dân ra vào hôm thứ hai khi mất bốn chiếc áo mưa nhôm ở Ajka, cách Budapest 165 cây số về phía Tây, bị vỡ, hơn 1 triệu mét khối bùn tràn ngập các làng chung quanh.

Đây là một thảm họa sinh thái mà Hungary chưa từng kinh qua. Nguyên nhân tại nạn chưa rõ ràng, nhưng hậu quả rất nghiêm trọng.

Thông tin viên Hoàng Nguyễn tiếp nhận thu thập Budapest:

Hungary ban bỏ tình trạng khẩn cấp do bùng nổ dịch hi

Tác Giả: Trng Nghĩa / Hoàng Nguyễn, Budapest
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 08:57

T 120 năm nay, công nghệ th gi i ch a tìm đ c ph ng th c h u hi u và đ m b o đ x lý
bùn đ , s n ph m ph c a quá trình ch bi n nhôm t qu ng bauxite. Và, th t tr trêu, th m
h a sinh thái l n nh t trong l ch s ch bi n alumin - nhôm l i x y ra vào sáng 4-10 qua t i
Hungary, m t qu c gia có truy n th ng và giàu kinh nghi m trong lĩnh v c này.

C n lũ bùn đ

Vào h i 12 gi 10 phút ngày th Hai 4-10-2010, làng Kolontár (t nh Veszprém, cách
Budapest ch ng 164km v phía Tây Nam), m t trong 10 b ch a bùn đ kh ng l c a nhà máy
s n xu t Alumin TP Ajka (tr c thu c T p đoàn Nhôm Hungary - MAL Zrt.) đã đ t ng t b v ,
khi n h n 1 tri u m3 bùn đ tràn ra ngoài.

Bi n bùn này t o nên nh ng đ t sóng r t m nh, có ch cao t i 2m, cu n trôi c nhà c a, c u
c ng, xe c , đ ng v t... Theo các s li u cho đ n sáng mùng 6-10, đã có 4 ng i ch t (trong đó
có hai tr em), 6 ng i đ ng tu i m t tích và ch ng 120 ng i b th ng, trong đó có 8 ng i b
th ng n ng.

Các làng xã, th tr n lân c n (Devecser, Somlóvásárhely, Tüskevár, Apácatorna và
Kisberzsény) cũng b ng p trong bùn đ , ch ng 400 ng i ph i s tán t kho ng 300 ngôi nhà
t i các tr ng h c, nhà văn hóa và các c s h tr gia đình đ a ph ng.

Bùn ng p đ ng ray xe l a khi n giao thông h a xa b đình tr t i m t tuy n đ ng: Hăng
Đ ng s t Qu c gia Hungary ph i tri u xe buýt liên t nh đ n thay th . Tình tr ng này đ c
đánh giá là s kéo dài nhi u tu n.

Các bi n pháp kh c ph c

Ch ít gi sau khi th m h a x y ra, các quan ch c c p cao chính ph nh Phó Th t ng
Navracsics Tibor, B tr ng Qu c phòng Hende Csaba, B tr ng N i v Pintér Sándor và ông
Bakondi György, C c tr ng C c Phòng ch ng Thiên tai Qu c gia đã có m t t i hi n tr ng đ
ch đ o công tác kh c ph c.

Hungary ban bỏ tình trạng khẩn cấp do bùng nổ dịch

Tác Giả: Trßng Nghĩa / Hoàng Nguyễn, Budapest
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 08:57

Tßi khu vực xảy ra tại nß, các nhân viên cứu hộ, cứu thương có 5 tß, cùng vài trăm quân nhân đã làm việc suốt đêm để thực hiện công tác cứu hộ. Trßc thăng cấp sĩ dưỡng để thực hiện các chuyên tußn tßu trên không và chế nhßng ngßi bị thương về thủ đô Budapest.

Nhßng biện pháp xử lý (như rửa sạch phß xá, nhà cửa bị bùng nổ bao phủ, dùng nhiều tßn bột thực cao để trung hòa khí trong bùng nổ...) cũng được các quân nhân và lực lượng cứu hộ tiến hành ráo rißt.

Gißi chuyên môn cho rằng nhßng biện pháp khắc phục và giảm thiểu tác động được hßi của bùng nổ còn phải được thực hiện trong nhiều tháng tới. Một biện pháp khác dĩ là đổ nßn bùng nổ vào một địa điểm tích tụ cạnh tác nào đó, sau đó thay thế và hoàn thiện.

Các chuyên gia cũng cho hay, trong lịch sử chế biến Alumin, chế có trường hợp nào tßng tß xảy ra. Chỉ từ 5-10, Quốc vụ khanh Bộ Bộ về môi trường Hungary Illßs Zoltßn đã ra lệnh thực thi các ngừng hoạt động chế biến Alumin của Tập đoàn Nhôm Hungary, để ngß thi bußc hãng phải khắc phục chế chế bị vỡ.

Tác hại đối với con người

Bùng nổ, như đã biết, là hỗn hợp bao gồm các chất như sắt, mangan... và một lượng kiềm (base) để thựcßa phát sinh trong quá trình dung hòa, tách qußng Alumin (cß 1 tßn Alumin lßi có chế ng 1,5-2 tßn bùng nổ). Xét trên góc độ môi trường, bùng nổ là một loại chất thải rất độc hại, được ví như “bùn đen” hay “bom đen”.

Trái với những gì chúng ta thường nghĩ, các kim loại nặng được hßi, hoặc chất chì hay phóng xạ trong bùng nổ không thựcß nguy hiểm đến tính mạng con người vì hàm lượng của chúng không đáng kể. Trong tại nßn xảy ra ở Hungary, 96-98% lượng bùng nổ được, đã lượng xuống, thì vẫn được lßi trong chế chế.

Thực sự nguy hiểm và được hßi là lượng nßng chất kèm theo bùng nổ, xuất phát từ cách xử lý và lưu trữ bùng nổ theo khu vực nào. Bởi lẽ, bùng nổ thựcß khi thải và chôn lấp sẽ được rửa nhiều lần nhằm tßn thu kiềm, tuy nhiên, dù vậy, lượng bùng nổ cũng vẫn bị kiềm hóa một phần đáng

Hungary ban bỏ tình trạng khẩn cấp do bùn đỏ độc hại

Tác Giả: Trßng Nghĩa / Hoàng Nguyễn, Budapest
Thứ Tư; 06 Tháng 10 Năm 2010 08:57

kÑ : cÑ måt tßn bùn đỏ lßi đi kèm vßi 2-3m3 nÑc thßi cå nßng đß kiÑm rßt mßnh.

Đßc bißt, chÑ sß pH cßa bùn đỏ trào ra tß bÑ chßa tßi vùng Kolontár là chßng 13, tßc là hßn cß loßi thußc tßy mßnh nhßt và gßp 1 trßi u lßn dung đßch trung hòa là nÑc tinh khißt. NhÑ vßy, đßi vßi con ngßi và đßng vßt sßng, måt cách trßc tißp, dung đßch bùn đỏ cå thß gây bßng da, hoßc tßn thßng nßng nßu vào måt hay mißng, mà không đßc tßy rßa nhanh chóng và kÑp thßi.

Tác hại đßi vßi môi sinh

Đßi vßi môi trßng, bßn thân chßt kiÑm không cå tác đßng lâu dài tßi môi sinh vì sÑ bÑ loãng đi khi hòa tan vào nÑc, tuy nhiên, kiÑm trong bùn đỏ cå thß tiêu đißt måt phßn thßm thßc vßt, làm hÑ hßi đißn tích đßt canh tác. Đßc bißt, khi chßy xußng sông, bùn đỏ sß làm chßt mßi sinh vßt nhß tôm, cá... và đây là đißu đã xßy ra ß thßng ngußn sông Marcal (Hungary). Cßnh đó, hai con sông lßn khác là Rába và Duna (Danube) cũng đang bÑ đe đßa bßi lß bùn đỏ.

Đißu đáng lo ngßi nhßt trong trßng hßp này là lßch sÑ công nghß sßn xußt nhôm và Alumin chßa hÑ bißt đßn chuyßn måt bÑ chßa bÑ vÑ, khißn bißn bùn đỏ tràn ngßp các khu dân cß nhß thß này và do đó, hißn tßi, các chuyên gia chßa thß nói đßc gßi vß nhßng hßu quß cßa dung đßch kiÑm gây ra cho môi trßng và hß sinh thái, ngßn cũng nhß dài hßn.

Theo ßc tính ban đßu, thißt hßi do tai nßn ß Hungary gây ra là trên 10 tß Ft (50 trßi u USD) và vißc chi trß đßc coi là thußc vß Tßp đoàn Nhôm Hungary, tuy nhiên, tßp đoàn này chß cå bÑ o hißm trß giá 10 trßi u Ft. Trong trßng hßp hßng này không cå khß năng chi trß, theo ßng Qußc vß khanh BÑ BÑ vß môi trßng, Nhà nÑc Hungary phßi đßm bÑ o vißc bßi thßng bßng nhßng ngußn mình cå, hoßc xin EU hß trß.

Phßn ßng cßa chính gißi

Tßp đoàn Nhôm Hungary, trong Thông cáo sÑ 1 ra sau khi tai nßn xßy ra måt ngày, đã tìm cách trßn an đß lußn bßng cách khßng đßnh rßng, theo chußn cßa Lißn hißp Châu Âu vß rác thßi thì bùn đỏ không bß lißt vào hßng đßc hßi.

Hungary ban bỏ tình trạng khẩn cấp do bùng nổ dịch

Tác Giả: Trßng Nghĩa / Hoàng Nguyễn, Budapest
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 08:57

MAL Zrt. còn nhận mạnh rằng, đây là một “thảm họa thiên nhiên” vì ngay cùng ngày, hãng cũng đã tiến hành các cuộc kiểm tra cẩn thận, nhưng không hề có dấu hiệu gì cho thấy tại nạn sẽ xảy ra. Nguyên nhân được cho là bởi những đợt mưa lớn bất thường đã khiến vách ngoài của bể chứa bị ngập nước, khiến góc của bể chứa bị trượt khi bị gió thổi và bể bị vỡ.

Hãng kết luận rằng với những phân tích ban đầu như vậy, ngay cả khi tuân thủ những công nghệ cẩn thận, vẫn có thể xảy ra những sự cố như vậy. (Tuy nhiên, Quốc vụ khanh Bộ Bßo vệ môi trường thì cho rằng có khả năng bể chứa bị quá tải).

Quan điểm của Ban lãnh đạo Tập đoàn Nhßm Hungary đã gặp phải sự phê phán quyết liệt của nhiều các Hungary. Thủ tướng Orbán Viktor, trong cuộc họp báo sau phiên họp của Ủy ban Điều phối Chính phủ, đã tuyên bố rằng: “Chúng ta không thể dấu hiệu gì cho thấy thảm họa này có những lý do thiên tai. Chúng ta nghi ngờ rằng đây là lỗi của con người. Các nước chúng ta bắt phải chịu trách nhiệm với thảm họa này”.

Không chỉ nhận trách nhiệm hình sự và thiệt hại phải được truy cứu rõ ràng, Thủ tướng Hungary cho biết cuộc tuần này, sẽ có một cuộc kiểm tra thực địa và tùy thuộc kết quả cuộc kiểm tra đó, sẽ quyết định xem nhà máy chế biến Alumin có được hoạt động tiếp không.

Bß trưởng Nội vụ Pinter Sßndor thì có phần ngạc nhiên trước cáo: ông cho rằng nếu Ban lãnh đạo Tập đoàn Nhßm Hungary nói bùng nổ không phải do lỗi của họ, mà là họ ... nằm trong bùn lầy, xem có làm sao không. Ông không chỉ thêm là Chính phủ có trách nhiệm với mối nạn nhân của thảm họa này, và cho biết những ai bị mất nhà cửa trong nạn này đều sẽ có nơi nương tựa trong mùa đông, và được chu cấp đầy đủ.

Trước một, Ủy ban Điều phối Chính phủ đã ra một sự quyết định như tuyên bố tình trạng nguy hiểm tại ba tỉnh, tổ chức kiểm tra có thể triệu tập các lực lượng quân đội, Ủy nhiệm Bộ trưởng Bộ Phát triển nông thôn để có trách nhiệm với các phần của khu vực bùng nổ và xử lý đặc chuyên chế xác định và tìm kiếm khác.

Hầm chứa bauxite

Trong khi i XHCN cũ, Hungary là mßt nßc có truyßn thßng trong công nghß chß bißn qußng nhôm (bauxit) và nhôm. Thßp niên 80 thß kß trßc, đã có lúc Hungary đßng hàng thß 8 trên thß gißi vß khai thác bauxit. Các sßn phßm nhôm cßa Hungary mßt thßi tßng là nißm tß hào cßa ngành công nghißp nhß nßc này.

Sau khi Hßi đßng Tßng trß Kinh tß tan rß và Hungary chuyßn sang kinh tß thß trßng, khai thác bauxit tßi nßc này gißm nhißu do nhu cßu bauxit và Alumin không còn nhß trßc, và công nghß chß bißn bßt trßc nhßng yêu cßu nghiêm ngßt hßn vß bßo vß môi trßng.

Tuy nhiên, năm 2003, Hungary vßn còn đßng hàng thß 16 trên thß gißi vß khai thác bauxit và hißn tßi, nhßng đßu kißn kß thußt cũng nhß kinh nghißm trong công nghß chß bißn Alumin và xß lý chßt thßi cßa Hungary vßn đßc đánh giá cao.

Đßu này và khßng đßnh vß sß “ngßu nhiên”, “bßt ngß” cßa thßm hßa bùng nổ càng cho thßy: mßt tai nßn thßm khßc đßi vßi cß dân và môi trßng có thß xßy ra ngay tßi mßt nßc có nßn công nghß phát trißn.

Trên góc đß này, có lß ý kißn cßa tßng thßng Hungary khi thăm các nßn nhßn cßa tai nßn bùng nổ là đáng lßu ý: Schmitt Pál bày tß hy vßng sß tìm ra nhßng kß phßi chßu trách nhißm, nhßng đßng thßi, ông cũng cho rßng qua vß này, có thß hßc đßc mßt đßu là “không thß tßn đßt quá vßi thiên nhiên”.

Hißn tßi, Hungary còn 4 nßi lßu giß bùng nổ, trong sß đó, chß riêng 10 bß chßa ß TP Ajka đã có 30 trißu m3 chßt thßi này. Tßi mßt vùng khác - Almásfüzitő - hßn 12 trißu tßn bùng nổ đßc chßa trong 7 bß tßi mßt đßn tích gßn 200 héc-ta, ngay cßnh con sông Danube.

Có thß nói, dù đßc xß lý mßt cách đßm bßo thß nào đi nßa, đây vßn là nhßng trái bom sinh thái, tißm ßn nhßng nguy cß khßng khißp đßi vßi cß dân và môi trßng mà các nhà hoßch đßnh chính sách cßn suy ngßm chín chßn khi đßa ra quyßt đßnh có liên quan.

